

Turun yliopiston akateemisen uramallin käyttöönotto

1 Yleistä

Turun yliopiston strategian toimenpideohjelmassa on linjattu tutkijoiden ja opettajien urapolkujärjestelmän kehittämistä ja vahvistamisesta. Toimenpideohjelman mukaan opetuspainotteisiin tehtäviin luodaan urapolkumalli. Urapolkua tuetaan yliopiston strategian 2030 toimenpideohjelman mukaisesti tarjoamalla yliopistopedagogisia opintoja ja opetuksen tukea sekä suomeksi että englanniksi. Samalla selkiytetään alkuvaiheen tutkijoiden urapolkua ja jatketaan tutkijan urapolkujärjestelmän kehittämistä.

Turun yliopiston rehtori asetti 7.5.2021 Uramallityöryhmän näiden toimenpiteiden valmistelua varten tehtävänänsä tehdä ehdotus Turun yliopistossa noudatettavaksi opetus- ja tutkimushenkilöstön uramalliksi.

Työryhmä koostui tutkimuksen toimialan ja koulutuksen toimialan vararehtoreista, tiedekuntien ja erillisten laitosten nimeämistä ehdokkaista, tutkijanurayksikön ja henkilöstöpalveluiden edustajista sekä Tieteentekijöiden edustajasta. Työryhmän puheenjohtajana toimi vararehtori Kalle-Antti Suominen.

Työryhmän ehdotuksen pohjalta on laadittu seuraavassa kuvattu akateeminen uramalli.

2 Uramallin käyttöönotto

Turun yliopistossa käytetään opetus- ja tutkimushenkilöstön rekrytoinneissa pääasiallisesti avointa hakumenettelyä (vrt. henkilöstöohjelma ja yliopiston ohjeistus rekrytointimenettelystä), jolloin kaikki vaadittavan kelpoisuuden täyttävät hakijat voivat hakea avoinna olevaa tehtävää. Malli toimii hakijoiden näkökulmasta oikeudenmukaisena ja tasavertaisena menettelynä.

Yksiköiden toiminnalleen asettamien tavoitteiden tukemiseksi on perusteltua ottaa rekrytoinneissa käyttöön avoimen hakumenettelyn rinnalle akateeminen uramalli, jossa portaalta toiselle siirtyminen perustuu uralla tapahtuneeseen edistymiseen. Menettely tukee yliopistoon aiemmin rekrytoitujen työntekijöiden yksilöllistä yliopistouralla etenemistä ja edistää akateemisten palvelussuhteiden jatkuvuutta.

Uramallin käyttöönotto edellyttää arviointimenettelyjen kehittämistä ja mallin toteutuksen seurantaa. Samalla yksiköiden vastuu strategisen henkilöstösuunnittelun toteuttamisesta kasvaa, jolloin myös taloudelliset realiteetit tulevat huomioiduiksi. Toiminnan tulee perustua huolelliseen henkilöstösuunnitteluun ja toiminnan kannalta tarkoituksenmukaiseen henkilöstörakenteeseen.

Tehtäviä tulee jatkossakin olla säännöllisesti avoinna eri uramallin tasoilla, jotta siirtyminen esimerkiksi tutkimuslaitosten tai yritysten ja yliopistojen välillä on mahdollista uran eri vaiheissa. Lisäksi tulee huomioida eri elämäntilanteiden vaikutukset uralla etenemisessä (esimerkiksi väittelemineen ulkomailta tai perhevapaat).

Väitöskirjatutkijan nimikkeen käyttöönotto

Osana tehtävärakenteen ja uramallin kehittämistä on tarkasteltu myös väitöskirjatyöntekijöiden tohtorikoulutettava-nimikkeen muutostarpeita ja nimikekäytännön yhdenmukaistamista koko tohtorikoulutuksen osalta.

Väitöskirjatyöntekijöiden nimikeasiasta pyydettiin lausunnot laajalti yliopistoyhteisöltä ja tohtorikoulutukseen linkittyviltä tahoilta. Tavoitteena on ottaa uusi väitöskirjatutkija -nimike käyttöön kaikille jatko-opiskelijoille (**työsuhde, apuraha ja opinto-oikeus**). UTUGS:n johtoryhmä ja Uramallityöryhmä olivat yksimielisesti uuden nimike-ehdotuksen kannalla.

3 Akateemisen uramallin neliportainen tehtävärakenne ja nimikkeet

Ensimmäinen portas

Ensimmäisen portaan palvelussuhteessa nimikkeitä ovat **väitöskirjatutkija** ja projekteissa **projektitutkija**.

Uramallin ensimmäisellä portaalla nimikkeet, tehtävät ja mahdollisuudet urapolulla etenemiseen ovat seuraavat:

Väitöskirjatutkija (Doctoral Researcher).

Työsuhteen kesto on väitöskirjatutkijoilla lähtökohtaisesti neljä vuotta ottaen huomioon rekrytoitavan väitöskirjatutkijan väitöskirjan etenemisvaihe.

Väitöskirjatutkijan tehtävät voivat toisaalta painottua selkeästi väitöskirjatyön tekemiseen ja jatko-opintojen suorittamiseen, minkä lisäksi niihin voi kuulua vähäisessä määrin ja eri tavoin määriteltyjä opetustehtäviä ja muita tehtäviä. Tohtoriohjelmien osalta noudatetaan niitä koskevia ohjeita. Yliopistouralla etenemiseen voidaan soveltaa uramallia, jolloin väitöskirjatutkija voi siirtyä uramallin toiselle portaalle tiedekunnassa tehtävän sisäisen arvioinnin kautta.

Projekteissa päätehtävänään väitöskirjatyötä tekevillä käytetään väitöskirjatutkijan nimikettä. Projektirahoituksella työskentelevä väitöskirjatutkija voi siirtyä toiselle portaalle projektin vastuullisen johtajan aloitteesta ja yksikössä tehtävän sisäisen arvioinnin kautta.

Väitöskirjatutkija, joka valmistuu tohtoriksi ennen määräaikaisen työsuhteensa päättymistä, siirtyy tehtävärakenteen toiselle portaalle loppukaudeksi. Siirtyminen edellyttää aina toisen portaan edellyttämää tehtävien muutosta ja palkkauksen uudelleen määrittelyä työehtosopimuksen palkkausjärjestelmän mukaisesti. Tarvittavan lisärahoituksen järjestäminen on yksikön sisäinen asia.

Uramallin ensimmäisellä portaalla menestyksellisesti väitöskirjansa tehnyt henkilö voi myös siirtyä tiedekunnassa tehtävän sisäisen arvioinnin kautta toiselle portaalle, jolloin hänen tehtävänimikkeensä muuttuu.

Projektitutkija (Project Researcher).

Kun tutkimustehtävä käsittää huomattavassa määrin muuta kuin omaan väitöskirjatyöhön liittyvää tutkimusta, käytetään nimikettä projektitutkija. Näihin tehtäviin sisältyy opetustehtäviä vain poikkeustapauksissa. Projektitutkijat rekrytoidaan projektin keston ajaksi.

Projektitutkija voi siirtyä toiselle portaalle projektin vastuullisen johtajan aloitteesta ja yksikössä tehtävän sisäisen arvioinnin kautta.

Toinen porras

Toisen portaan palvelussuhteissa nimikkeet ovat **yliopisto-opettaja**, **kliininen opettaja** ja **tutkijatohtori** sekä projekteissa **erikoistutkija**.

Opetuspainotteisessa tehtävässä käytetään nimikettä **yliopisto-opettaja** ja lääketieteen sekä psykologian kliinisten opetustehtävien kohdalla nimikettä **kliininen opettaja**. Yliopistossa tarvitaan myös tehtäviä, jotka painottuvat selkeästi opetuksen antamiseen ja siihen liittyviin tehtäviin. Mahdollisuutta tehdä tutkimustyötä ei tule näissäkään tehtävissä kuitenkaan poissulkea, jotta mahdollisuus edetä urapolulla säilyisi.

Tutkimuspainotteisessa tehtävässä käytetään **tutkijatohtorin** nimikettä. Projekteissa työskenteleviltä uramallin toiselle portaalle sijoituvilta erikoistutkijoilta odotetaan kiinteää toimimista tutkimusryhmissä.

Yliopisto-opettajan, kliinisen opettajan ja tutkijatohtorin tehtäviin voidaan ottaa toistaiseksi voimassa olevaan tehtävään tai perustellusta syystä määräajaksi. Erikoistutkijan tehtävä voi olla vain projektin keston mittainen.

Uramallin toisella portaalla nimikkeet, tehtävät ja mahdollisuudet urapolulla etenemiseen ovat seuraavat:

Yliopisto-opettaja (University Teacher). Kyseessä on itsenäinen opetustehtävä, johon kuuluu perustutkintotasoista opetusta sekä opetuksen ja opintokokonaisuuksien suunnittelua. Lisäksi tehtävään kuuluu omaa tieteellistä tutkimusta sekä yliopistohallintoon liittyviä tehtäviä mukaan lukien toiminta yksiköiden sisäisissä vastuutehtävissä. Tehtävässä edellytetään hyvää opetustaitoa sekä laajaa perehtyneisyyttä ja osaamista omalla opetuslallaan.

Yliopisto-opettaja voi siirtyä toisen portaan tehtävästä uramallin kolmannelle portaalle ilman avointa hakumenettelyä tiedekunnan järjestämän ulkoisen arvioinnin kautta, **mikäli hän täyttää tehtävän kelpoisuusvaatimukset ja on suorittanut vähintään 10 opintopistettä pedagogisia opintoja.**

Kliininen opettaja (Clinical Instructor). Kyseessä on itsenäinen opetustehtävä, johon kuuluu lääketieteellisen tai kliinisen psykologian perustutkintokoulutuksen

opetustyöhön osallistuminen ja opetuksen kehittäminen. Kliinisen opettajan tehtäviin kuuluu myös tieteellisen tutkimustyön tekeminen ja tutkimustyön ohjaus, yliopistohallintoon liittyviä tehtäviä mukaan lukien toiminta yksiköiden sisäisissä vastuutehtävissä.

Uramallin toisella portaalla oleva kliininen opettaja voi siirtyä uramallin kolmannelle portaalle tiedekunnan järjestämän ulkoisen arvioinnin kautta, **mikäli hän täyttää tehtävän kelpoisuusvaatimukset ja on suorittanut vähintään 10 opintopistettä pedagogisia opintoja.**

Kolmannelle portaalle siirtymisen arvioinnissa tulee huomioida myös henkilön liikkuvuuteen liittyvät ansiot - kansainvälinen kokemus ja työskentely ulkomailla - sekä työskentely Suomessa muissa yliopistoissa tai muulla työnantajalla.

Yliopisto-opettajan ja kliinisen opettajan tehtävissä portaalle kolme siirtymisen edellytyksenä olevat pedagogiset opinnot voi suorittaa Turun yliopiston UTUPEDA-keskuksen tarjonnasta. Myös toisen yliopiston tarjoamat yliopistopedagogiikan opinnot hyväksytään. Mikäli henkilö on suorittanut vain enintään 10 op yliopistopedagogisia opintoja, on niiden vanhenemisaika viisi vuotta. Laajempien kokonaisuuksien suoritukset eivät vanhene, mutta suositus on, että henkilökunta päivittää osaamistaan säännöllisesti. Mahdollisuudesta hyväksi lukea aiempaa osaamista, mukaan lukien ulkomailla suoritettut vastaavat opinnot (AHOT) sovitaan erikseen.

Tutkijatohtori (Postdoctoral Researcher). Tehtäviin kuuluu itsenäinen tieteellinen tutkimustyö, johon kuuluvat myös tutkimusprojektien suunnittelu ja toteutus sekä tutkimusryhmän vastuullisena tutkijana toimiminen. Tutkijatohtorin tehtäviin kuuluu lisäksi perusopetukseen tai oman alansa opetukseen ja yliopistohallintoon liittyviä tehtäviä mukaan lukien toiminta yksiköiden sisäisissä vastuutehtävissä. Hänen on kyettävä itsenäiseen tutkimustyöhön, minkä lisäksi häneltä vaaditaan riittävä opetustaito.

Tutkijatohtori voi siirtyä uramallin kolmannelle portaalle tiedekunnan järjestämän ulkoisen arvioinnin kautta, mikäli hän täyttää tehtävän kelpoisuusvaatimukset.

Erikoistutkija (Senior Researcher). Kyseessä on uramallin toisen portaan tutkimustehtävä tai tutkimuspainotteinen tehtävä projektissa. Nimike erikoistutkija mahdollistaa myös tohtorintutkintoa suorittamattoman henkilön toimimisen ko. tehtävässä. Erikoistutkijan tehtävä voi olla vain projektin keston mittainen.

Henkilö, joka on menestyksellisesti hoitanut postdoc-tehtävää, voidaan rekrytoida kolmannen portaan tehtävään ilman tehtävän avointa hakua, mikäli henkilö täyttää tehtävän kelpoisuusvaatimukset. Tällaisessa tapauksessa tarvitaan aina yksikön järjestämä ulkoinen arviointi.

Pääsääntöisesti kolmannen portaan tehtävät täytetään kuitenkin avoimen haun kautta.

Kolmas porras

Kolmannelle portaalle sijoittuvat vaativat opetuspainotteiset tai tutkimuspainotteiset tehtävät. Nimikkeinä ovat **yliopistonlehtori**, **kliininen opettaja**, **yliopistotutkija** ja projekteissa **erikoistutkija Sr.** Kolmannen portaan tehtäviin rekrytoidaan pääsääntöisesti toistaiseksi. Tehtävien täytössä käytetään asiantuntijamenettelyä.

Tutkimuspainotteisessa tehtävässä edellytetään itsenäisen tutkimustyön lisäksi kykyä omien tutkimusryhmien muodostamiseen, projektien (ja muita yleisempiä) johtamistaitoja, vastuullisuutta oman tutkimusalanensa kehittämisestä ja jatkokoulutuksesta sekä hallintaa oman tutkimusalanensa opetustehtävissä.

Opetuspainotteisessa tehtävässä edellytetään erityisiä opetusansioita sekä toisen portaan tapaan hyvää opetustaitoa ja laajaa perehtyneisyyttä ja osaamista omalla opetusallallaan. Lisäksi suositellaan edellytettävän yliopistopedagogisia opintoja.

Sekä opetus- että tutkimuspainotteisissa tehtävissä ansioksi voidaan katsoa liikkuvuus sekä kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö eri toimijoiden kanssa

Opetuspainotteisen tehtävän nimike on **yliopistonlehtori** tai **kliininen opettaja** ja **tutkimuspainotteisen tehtävän yliopistotutkija**. Projekteissa nimikkeenä on erikoistutkija.

Uramallin kolmannella portaalla nimikkeet, tehtävät ja mahdollisuudet urapolulla etenemiseen ovat seuraavat:

Yliopistonlehtori (University Lecturer). Tehtäviin kuuluu laaja opetusvastuu, johon sisältyy opetusta perustutkintotasolla, opinnäytteiden ohjausta, laajojen opetuskurssien vetäminen, koulutuksen kehittäminen ja oppiainevastuuta. Yliopistonlehtorilla on myös yliopistohallinnollisia tehtäviä ja häneltä edellytetään tieteellisen tutkimustyön tekemistä.

Kliininen opettaja (Clinical Instructor). Tehtäviin kuuluu laaja opetusvastuu, johon sisältyy opetusta perustutkintotasolla, opinnäytteiden ohjausta, laajojen opetuskurssien vetämistä, koulutuksen kehittämistä ja osallistumista erikoislääkärikoulutuksen antamiseen. Kliinisellä opettajalla on myös yliopistohallinnollisia tehtäviä ja häneltä edellytetään tieteellisen tutkimustyön tekemistä ja sen ohjaamista.

Yliopistotutkija (University Research Fellow). Tehtäviin kuuluu itsenäinen tieteellinen tutkimustyö, johon liittyy tutkimuksen vastuullisia organisointitehtäviä ja tutkimusryhmän johtamiseen liittyviä tehtäviä. Yliopistotutkija harjoittaa ja ohjaa tieteellistä tutkimustyötä ja antaa siihen perustuvaa opetusta. Yliopistotutkijalta edellytetään myös vastuuta tutkimusresurssien käytöstä ja valmiutta vastuuseen oppialasta. Tehtävään kuuluu perus- ja jatko-opetusta sekä yliopistohallintoon liittyviä tehtäviä.

Erikoistutkija (Senior Research Fellow). Erikoistutkijan nimikettä käytetään sellaisissa projektien vaativissa uramallin kolmannelle portaalle sijoitetuissa tutkimustehtävissä, joihin rekrytoitu osallistuu tarvittaessa soveltuvin osin oman erikoisalansa opetukseen sekä eritasoisten opinnäytetöiden ohjaukseen. Erikoistutkijan tehtävä voi olla vain projektin keston mittainen.

Kolmannen portaan tehtävässä olevan henkilön on mahdollista siirtyä neljännelle portaalle ilman julkista hakumenettelyä vain poikkeustapauksessa (vrt. professorien kutsumismenettelyt).

Neljäs porras

Uramallin neljännelle portaalle sijoittuvat **professorien** ja **tutkimusjohtajien** tehtävät. Professorin tehtäviin otetaan pääsääntöisesti toistaiseksi. Tutkimusjohtajan tehtäviin rekrytoidaan pääsääntöisesti määräaikaisesti tehtävien liittyessä kiinteästi projektiluonteiseen työhön. Tutkimusjohtajan tehtävä voi erityistilanteissa olla myös toistaiseksi voimassa oleva.

Professorien tehtävissä ei ole jakoa opetuspainotteisiin ja tutkimuspainotteisiin, mutta rekrytointitilanteissa opetusportfolion ansiot ja johtamistaidot huomioidaan osana ansioiden arviointia. Tutkimusjohtajan tehtävät ovat tutkimuspainotteisia.

Uramallin neljännellä portaalla nimikkeet ja tehtävät ovat seuraavat:

Professori (Professor). Tehtäviin kuuluu kansainvälisen tiedeyhteisön korkealle arvostama tutkimustyö ja korkeatasoinen opetustyö, johon kuuluvat mm. vastuu tieteenalasta ja sen kehittämisestä, vastuu tutkimusresurssien käytöstä, tutkimushankkeiden ja verkostojen strateginen suunnittelu, organisointi ja koordinointi sekä laaja koulutusohjelmavastuu tai laaja vastuu tutkimuksen johtamisesta ja kehittämisestä sekä jatkokoulutuksesta.

Tutkimusjohtaja (Research Director). Tehtävänä on tutkimusyksikön (tutkimus- ja erillislaitokset) johtaminen. Tutkimusjohtajalta edellytetään professorin pätevyys ja hänen tulee osallistua myös oman erikoisalansa opetukseen sekä eritasoisten opinnäytetöiden ohjaukseen.

Vanhemman yliopistonlehtori ja vanhemman kliinisen opettajan uramalli

Turun yliopistossa otetaan käyttöön neliportaisen uramallin lisäksi yliopistonlehtoreiden ja kliinisten opettajien uramalli. Tavoitteena on luoda selkeä ja houkutteleva uramalli ja kehittää mahdollisuuksia näissä tehtävissä uralla etenemiseen.

Arviointimenettely

Uramallissa yliopistonlehtori tai kliininen opettaja voi edetä arvioinnin kautta **vanhemman yliopistonlehtorin** tai **vanhemman kliinisen opettajan** tehtävään. Urapolulla eteneminen toteutetaan ulkopuolisessa akateemisessa arvioinnissa, jossa otetaan huomioon yliopiston perustehtävien mukaiset ansiot. Tarve arvioinnille voidaan todeta vuosittaisten kehityskeskustelujen yhteydessä. Arviointi voidaan käynnistää, mikäli henkilö on toiminut yliopistonlehtorina tai kliinisenä opettajana vähintään viisi vuotta.

Vanhemman yliopistonlehtorin tai vanhemman kliinisen opettajan tehtäväavauksien määrä päätetään vuosittain keskitetysti yliopistotasolla. Tiedekunnat ja erilliset laitokset toimittavat esitykset tälle urapolulle esitettävistä henkilöistä.

Arviointikriteerien määrittäminen

Vanhemman yliopistonlehtorin tai vanhemman kliinisen opettajan tehtävään arvioinnissa huomioidaan seuraavat kriteerit siten, että kokonaisarvioinnissa painotukset voivat olla joko opetus- tai tutkimusansioissa:

Tutkimukselliset ansiot:

- Dosenttitasoinen tutkija, näytöt itsenäisestä tutkimuksesta
- Julkaisut ja niiden korkeatasoisuus.
- Kansainvälinen tutkimusyhteistyö / kokemus ulkomailla vierailevan tutkijan roolissa

Opetus- ja ohjausansiot:

- Monipuolinen opetus- ja ohjauskokemus
- Näyttöjä koulutusohjelman / tdk:n opetuksen kehittämisestä
- Tutkimusperustainen opetuksen kehittäminen ja kehittämishankkeet
- Kansainvälinen opetusyhteistyö / kokemus ulkomailla vierailevan opettajan roolissa
- Pedagogisia opintoja (suositus vähintään 25 op).

Yhteiskunnallinen ja yliopistoyhteisöllinen vuorovaikutus:

- Näytöt akateemisista asiantuntijatehtävistä
- Ansiot yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta
- Osallistuminen yhteistyöhön esimerkiksi julkisen sektorin tai elinkeinoelämän kanssa.

Muut ansiot:

- Liikkuvuus (kansainvälinen kokemus ja työskentely ulkomailla) sekä työskentely Suomessa muissa yliopistoissa tai muulla työnantajalla (esimerkiksi valtion tutkimuslaitokset ja muut julkiset organisaatiot sekä elinkeinoelämä)
- Merkittävät tunnustukset opetuksessa tai tutkimuksessa
- Hankittu tutkimusrahoitus tai aktiivisuus rahoituksen haussa
- Opetuksen ja tutkimuksen johtamisvastuut, oman johtamisosaamisen kehittäminen
- Laajemmat pedagogiset opinnot (vähintään 60 op).

Tieteenalakohtaiset vaihtelut huomioidaan tiedekuntien omissa kriteerien tarkennuksissa. Erillisten laitosten osalta sovelletaan tieteenalakohtaisia arviointikriteereitä.

Tehtävien kelpoisuusvaatimukset

Tehtävien kelpoisuusvaatimukset on määritelty Turun yliopiston johtosäännössä. Urapolkumallin käyttöönotto edellyttää kelpoisuusvaatimusten määrittelyä vanhemman yliopistonlehtorin ja vanhemman kliinisen opettajan tehtäviin. Samalla

tarkennetaan tarpeen mukaan nykyisten voimassa olevien tehtävien kelpoisuusvaatimuksia.

Tällä päätöksellä vahvistetaan Turun yliopiston uramallin arviointimenettely ja määritellään yliopistotasoiset arviointikriteerit vanhemman yliopistonlehtorin/vanhemman kliinisen opettajan/vanhemman yliopistotutkijan tehtävään.

Liite

Kaavio opetus- ja tutkimushenkilöstön uramallista Turun yliopistossa